

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748 MVA

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Surnadal kommune post@surnadal.kommune.no

Deres ref.	Deres kontaktperson	Vår ref. 20210289	Vår kontaktperson Martin Eggen	Dato 03.06.2021
------------	---------------------	----------------------	-----------------------------------	--------------------

Bevar gjenværende areal av Syltøran – henvendelse fra NOF

Etter det vi kjenner til vurderer Surnadal kommunes å ta i bruk viktige deler av Surnas elvedelta på Syltøran til næringsformål. En slik utbygging er i tråd med kommuneplanens arealplan, men vi vil på det sterkeste advare mot å bygge ned arealet. Det vil være i strid med nasjonal arealpolitikk, som tilsier at den *minst* verdifulle naturen skal tas i bruk først, og at man skal unngå skade på naturmangfoldet. Vanddirektivet setter også begrensninger for utfyllinger i sjø, og vi viser til vannforskriftens § 12¹. Naturmangfoldet i området er godt kartlagt, og naturverdiene beviselige store. Naturmangfoldloven, og prinsippet om samlet belastning, tilsier stans i videre nedbygging. Tapene av de truede naturtypene i dette spesifikke området – som i regionen og landet for øvrig - tilsier at man nå må sette en sluttstrek for nedbyggingen slik at økologiske utbredelse og tilstand ikke forringes ytterligere.

Kunnskap om naturverdier

- I naturbase.no er området omtalt slik: *Siden det er snakk om et av de største restarealene med strandenger i et av de største brakkvassdeltaene i fylket, får det verdi som viktig.* Se også utsnitt av naturbase i vedlegg.
- I rødlisten for naturtyper (2018)² er både aktive marine deltaer og strandeng listet som sårbar (VU), som betyr at dette er truede naturtyper med stor nasjonal forvaltningsinteresse som kommunene er pliktig til å hensynta. Vedtak skal gjøres etter naturmangfoldloven, der man viser hvordan interessene er tatt vare på.
- Vi viser i sin helhet til rapporten *Betydninga av Syltøran i Surnadal som hekke- og næringsareal for fugl*³. Rapporten omtaler 152 registrerte fuglearter, og at 31 av disse står på den nasjonale på rødlisten for arter. Det konkluderes med at området er den mest artsrike fuglebiotopen i kommunen. Den viktigste funksjonen har området for næringssøkende fugler under trekket, og vipe (sterkt truet, EN) og storspove (sårbar, VU) er arter som har Syltøran som leveområde. Fuglene det er snakk om har sitt opphav i både regionale bestander og fra hele Nordkalotten og andre arktiske områder. Rapporten går grundig igjennom ulike artsgruppers bruk av området basert på et omfattende observasjonsmateriale, og dokumenterer dermed på en sjeldent grundig måte området økologiske funksjon.
- Vi gjør også oppmerksom på elvedeltaers påvirkning og økologiske sammenheng med fjordsystemet, der påvirkning på fisk og marint liv inngår. Området er også et verdifullt landskapselement.
- Den økologiske funksjonen til våtmarksområder kan ikke understrekes nok. Arealene er ofte små, men brukes av fugler langt utover selve arealet. Svaler og ulike småfugler fanger insekter til sultne små, og under høst- og vårtrekket får våte områder besøk av utallige gjester langveisfra. Det er i våtmarka de samles. Her er det mat og ro. Alle arter er tilpasset miljøet de lever i, men noen arter er mer utpregete habitatspesialister enn andre. For disse artene vil fortsatt tap av våtmark være ensbetydende med færre individer, siden leveområdene deres

¹ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-12-15-1446>

² <https://artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>

³ Stenberg, I, & Garte, J.M, 2021. Betydninga av Syltøran i Surnadal som hekke- og næringsareal for fugl. Rapport til Statsforvaltaren i Møre og Romsdal.

allerede er begrenset og knyttet til noen få typer naturmiljø. At mange typer våtmark har liten utbredelse, også på grunn av ødeleggelse over lang tid, gjør denne type natur ekstra verdifull å bevare. Elvedeltaer og mudderfjærer har blitt til over tusenvis av år, og nedbygging representerer ikke-reversible tap av viktig natur som vanskelig lar seg gjenskape. Fortsatt nedbygging av disse er alvorlig etter alle målestokker.

Naturvernforbundet har vært involvert i saken i flere runder, og sendte 27. mai 2014 et innspill i sammenheng med høringen av kommunens arealplan. Uttalelsen den gang var bl.a. basert på at strandenga allerede i 2009 ble klassifisert som et viktig naturområde i en kartlegging av biologisk mangfold bestilt av Surnadal kommune.

Det hersker usikkerhet om hvordan rapport og innspillet er fulgt opp og synliggjort i saksdokumenter, og hvilke følger det har fått for arealdisponeringene. Dermed er det også usikkert om den politiske beslutningen er gjort på et godt og opplyst grunnlag. Ikke minst er det viktig at innspill er godt synlig i konsekvensutredningen som skal følge arealplanen.

Det følger av plan- og bygningslova (PBL) at kommunen under politisk behandling skal vurdere innspill som er kommet under høringen. Å sørge for at kommunepolitikerene får nødvendig kunnskap til å fatte vedtak som ikke går på bekostning av naturmiljøet, er avgjørende, fordi kommunene har et sentralt ansvar i forvaltninga av naturen. Med en ny rapport er det viktig at informasjonen blir godt kjent og synliggjort for beslutningstakere, der vurderinger pålagt etter naturmangfoldlovens § 7 (prinsipper for offentlig beslutningstaking) må komme tydelig frem.

Hensynta Syltøran i videre arealplanlegging

Området i sør er vernet som naturreservatet Purka, men fuglenes bruk av området er langt mer omfattende. Særlig delområde tre (3) har sentrale funksjoner for trekkende og overvintrende fugler. Sammen fungerer områdene i en helhet som ivaretar fuglenes ulike behov.

Kommunen må se etter andre steder å legge industri og næringsutvikling, og gjøre arealet om til LNF-område ved neste rulleringen av kommuneplanens arealdel. Området bør videre reguleres til naturvern. Bestemmelsen i PBL. § 12-5 nr. 5 gjelder reguleringsplan, der et av arealformålene er «naturvern». Dersom kommunen velger å angi et område som naturvern etter denne bestemmelsen, vil arealformålet i seg selv innebære begrensning i tiltak innenfor området. Det bør i tillegg gis bestemmelser som konkretiserer og tydeliggjør hvilke aktiviteter/tiltak som skal være regulert.

For Norsk Ornitologisk Forening

Kjetil Aa. Solbakken

Kjetil Aa. Solbakken, generalsekretær Olbjørn Kvernberg [sign.], leder NOF avd. Møre og Romsdal

KOPI:

Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Miljødirektoratet
Klima- og miljødepartementet

Vedlegg:

Figur 1. Ulike delområder av Syltøran. Delområde tre er særlig verdifullt.

Fremmede arter Det veks rynkerose på villen ut mot sjøen.
Skjutsel Det beste for naturverdiene er heilt klart at det ikkje vert gjort nokon form for inngrep, anna enn å fjerne eksisterande viller og andre lausmassar, samt opne opp mer i moloen på utsida. Trugsoml: Lokaltiteten er ganske sterkt truga av utfylling, og har vorte delvis øydelagt av dette allereie.

Landskap
Mangler
Totalareal 126 daa

Kilder

Navn	År	Titel	Lenke	Kildetype
Gaarder, Geir				Fellundersøkelser
Aune, E. I.	2009	Kartlegging av biologisk mangfald (naturtypar) i Sumdal kommune, NTNU Vitensk.mus. Rapp. Bot. Ser. 2005-1: 1-52.		Literatur
Gaarder, G. & Stenberg, I.	2009	Biologisk mangfald i Sumdal kommune. Supplerande naturtypekartlegging. Miljøfaglig Utredning Rapport 2009-33, 28 s = vedlegg		Literatur

Figur 2: Utsnitt fra Naturbase.no